

Monumentnummer*: 511179

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **13 oktober 1999**
Kadaster deel/nr **82867/41**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Overtoom	373			1054 JN	Amsterdam		
Overtoom	373 A	A		1054 JN	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Amsterdam		U					489
Amsterdam		U	10630		A1		
Amsterdam		U	10630		A2		

Omschrijving**

Inleiding

Voormalige PAARDENTRAMREMISE met smederij en ziekenstal (complexonderdeel Paardentramremise Overtoom), naar ontwerp van A.L. van Gendt, is gelegen aan een straatje op een langwerpig perceel tussen de Overtoom en het Vondelpark. De remise uit 1877 is aan beide zijden uitgebreid met de ziekenstal (tussen remise en kantoor) en de smederij (aan de zijde van het Vondelpark).

Omschrijving

Het pand op samengestelde plattegrond is opgetrokken in baksteen (kruisverband) onder zadeldak en heeft in de voorgevel van de remise gecementeerde blokken die natuursteen suggereren. Het zadeldak is met de nok haaks op de Overtoom gericht. De nokken van de beide bijgebouwen die tegen de korte gevels zijn geplaatst staan weer haaks op die van de remise. De smederij heeft in het dakschild aan de zijde van het Vondelpark een houten dakkapel. De voorgevel van de remise wordt door drie licht risalerende gevelpartijen geleed, die eindigen in een Vlaamse gevel met houten overkragend dakje dat een hijsbalk overhuift. Elke as, gemarkeerd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door schijnblokken, bevat op de begane grond dubbele getoogde inrijdeuren met kraalschotendelen waarin 6x2 deurruitjes. De deuren zijn geplaatst onder een steense segmentboog met gecementeerde sluitsteen. Op de zolderverdieping (hooizolder) komt een hijsluikopening met dubbele deuren voor onder eenzelfde boog. Het uitstekende zadeldakje wordt door gesneden korbelen ondersteund, waartegen vertikaal geplaatste planken met getande beëindiging. De zijkanten van de Vlaamse gevels zijn afgewerkt met zinken plaatwerk. Aan weerszijden van elke risaliet komen op de begane grond gekoppelde rondboogvensters voor met gedeelde raampjes, die worden afgesloten door rollagen en rusten op gezamenlijke gecemteerde lekdorpels. Evenals het kantoorgebouw wordt deze gevel door een gecementeerde cordonlijst geleed. Het gevelvlak erboven is blind uitgevoerd en eindigt in een dubbele muizentandvries onder een uitgemetselde geveleinde. Hierop rust de geprofileerde daklijst met bakgoot. De linkerzijgevel is deel overbouwd door een open kapschuur en bevat rechts een vleugelpaneeldeur onder een H-balk. De uitgemetselde geveltop is bezet door een schijnsparant waaronder een 2x4 ruits raam temidden van 2x3 ruits ramen. De achtergevel is grotendeels aan het oog onttrokken door de bebouwing op het naastgelegen perceel. Zichtbaar zijn nog driemaal drie rondboograampjes op gecemteerde dorpels. Van de rechterzijgevel is alleen de blinde geveltop boven de smederij zichtbaar.

De smederij is met de voorzijde naar het Vondelpark gericht en heeft een schuifdeur en rechts twee beglaasde deuren. De linkerzijgevel die in het verlengde van de remise is gelegen heeft dubbele deuren met bovenlicht onder een strek. Aan weerszijden van de deuren bevindt zich een raam. Erboven bevinden zich vier sierankers. De dakkapel heeft dubbele paneelluiken. De rechterzijgevel van de smederij bevat twee rondboograampjes.

De ziekenstal is tegen de kopgevel geplaatst aan de zijde die is gericht naar de Overtoom. De voorgevel gaat schuil onder een grote overkapping met aan de voorkant vertikaal geplaatste houten delen. De gevel had links oorspronkelijk twee gedeelde rondboogramen waaronder later dubbele staldeuren zijn aangebracht. De in de middenas geplaatste deur (kraalschoten) heeft een 3x2 ruits bovenlicht onder de strek en sluitsteen. Het deurkozijn is geprofileerd en rust op hardstenen neuten. Het rechterdeel van de gevel wordt in beslag genomen door een drieruits venster onder een rollaag. De linkerzijgevel is voorzien van gerabatte delen. De achtergevel vormt de scheidingswand met aangrenzende bebouwing.

Waardering

De paardentramremise met remise en ziekenstal is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde en heeft een zeldzaamheidswaarde vanuit typologisch en industrieelhistorisch oogpunt als een van de weinige overgebleven paardentramremises in Nederland en vanwege de plaats in de ontwikkelingsgeschiedenis van het lokale openbaar vervoer. De remise is van belang wegens de architectuurhistorische als voorbeeld van een vroeg ontwerp van A.L. van Gendt en vanwege de detaillering van diverse onderdelen. Het gebouw heeft een ensemblewaarde als hoofdonderdeel van het complex van de paardentramremise aan de Overtoom. De twee gebouwen zijn op een langwerpig perceel gebouwd dat haaks op het Vondelpark is gesitueerd. De panden zijn achter elkaar geplaatst met het kantoor aan de straatzijde. Naast het kantoorgebouw bevindt zich het straatje dat leidt naar de remise die vanaf de straat nagenoeg aan de zicht onttrokken is. De gebouwen vallen op door opmerkelijke detailleringen en houden de herinnering levend aan de Amsterdamse Omnibus Maatschappij.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Tramremise

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument